

บทคัดย่อ

168609

ชื่อวิทยานิพนธ์ : จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมรับผิดชอบบุตรใน
วัยเรียน ของผู้ปกครอง
ชื่อผู้เขียน : สุธาสินี ทองลิ่ม
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2548

การวิจัยความสัมพันธ์เปรียบเทียบเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมรับผิดชอบต่อบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โดยมีกรอบแนวคิดด้านสาเหตุประเภทต่าง ๆ ของพฤติกรรมมนุษย์จากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ นิยม นอกจากนี้ยังได้ใช้ตัวแปรจากทฤษฎีต่างๆ เช่น ทฤษฎีต้น ไม้จริยธรรม เป็นต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 360 คน โดยใช้วิธีการสุ่ม ตัวอย่างแบบแบ่งชั้นกำหนดโควตา (Stratified Quota Random Sampling) เป็นผู้ปกครองเพศ ชาย จำนวน 105 คน และ ผู้ปกครองเพศหญิง จำนวน 255 คน มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 36 ปี

ตัวแปรอิสระหลักในการวิจัยมี 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ มี 4 ตัวแปร กลุ่มที่สอง กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม มี 4 ตัวแปร และ กลุ่มที่สาม กลุ่มจิตลักษณะตาม สถานการณ์ มี 3 ตัวแปร ส่วนตัวแปรตาม เป็นกลุ่มพฤติกรรมรับผิดชอบต่อบุตรในวัยเรียนของ ผู้ปกครอง มี 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร และ พฤติกรรมผลักระการ ดูแลบุตรให้แก่ทางโรงเรียน เครื่องมือวัดตัวแปรในการศึกษานี้ เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า มีค่า ความเชื่อมั่นของแต่ละแบบวัดอยู่ระหว่าง .66 ถึง .88 สมมติฐานในการวิจัยนี้มี 6 ข้อ การ วิเคราะห์ข้อมูลได้ทำทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยต่างๆ โดยมีผลการวิจัยที่สำคัญมี 5 ประการดังนี้

ประการแรก ผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรหลานมาก ได้รับการสนับสนุนทาง สังคมจากคนในครอบครัวมาก และมีการรับรู้ความสามารถในการติดต่อกับ โรงเรียนมาก เป็นผู้ที่มี พฤติกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานมากกว่า และมีพฤติกรรมผลักระการดูแลบุตรให้แก่ ทางโรงเรียนน้อยกว่า ผู้ปกครองประเภทตรงข้าม ปรากฏผล โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองที่มีเด็กที่ ดูแลเป็นบุตรเพศชาย รวมทั้ง ตัวทำนายด้านสถานการณ์ 4 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมทั้งสองได้

168609

ได้ระหว่าง 16.5 % ถึง 49.3 % โดยมีตัวทำนายที่สำคัญร่วมกันคือ ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลานมาก และการรับรู้ความสามารถในการติดต่อกับโรงเรียนมาก

ประการที่สอง ผู้ปกครองที่มีสุขภาพจิตที่ดีมาก มีการปรับตัวทางจิตสังคมมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองมาก เป็นผู้ที่ 1)มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อบุตรในวัยเรียนมากกว่า ผู้ปกครองประเภทตรงข้าม ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มรวม 2)มีความเชื่ออำนาจในตนในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่า ผู้ปกครองประเภทตรงข้าม ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มผู้ปกครองที่มีเด็กในความดูแลน้อย และกลุ่มผู้ปกครองที่มีเด็กที่ดูแลเป็นบุตรคนแรก 3) มีพฤติกรรมส่งเสริมการเรียนมากกว่า ผู้ปกครองประเภทตรงข้าม ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มผู้ปกครองที่มีรายได้มาก นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ตัวทำนายด้านจิตลักษณะเดิม 4 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมทั้งสองได้ระหว่าง 8.4 % ถึง 46.2 % โดยมีตัวทำนายสำคัญร่วมกันคือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองมาก

ประการที่สาม ผู้ปกครองที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนมาก มีทัศนคติที่ดีต่อบุตรมาก และมีความเชื่ออำนาจในตนในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมส่งเสริมการเรียนให้แก่บุตรหลานมากกว่า และมีพฤติกรรมผลักระการดูแลบุตรให้แก่ทางโรงเรียนน้อยกว่า ผู้ปกครองประเภทตรงข้าม ผลเช่นนี้ปรากฏโดยเฉพาะ กลุ่มผู้ปกครองที่มีเด็กที่ดูแลเป็นบุตรเพศหญิง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ตัวทำนายด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัว สามารถทำนาย พฤติกรรมทั้งสอง ได้ระหว่าง 15.0 % ถึง 43.0 % โดยมีตัวทำนายที่สำคัญร่วมกันคือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนมาก และ ทัศนคติที่ดีต่อบุตรมาก

ประการที่สี่ ตัวแปรอิสระรวม 11 ตัว สามารถร่วมกันทำนาย 1) พฤติกรรมส่งเสริมการเรียน ได้ระหว่าง 26.4 % ถึง 45.7 % โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน การสนับสนุนทางสังคมจากคนในครอบครัว ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง และภาระทางบ้าน และ 2) พฤติกรรมผลักระการดูแลบุตรให้แก่ทางโรงเรียน ได้ระหว่าง 29.5 % ถึง 59.3% โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กวัยเด็กโตมาก ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตนในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมาก และการรับรู้ความสามารถในการติดต่อกับโรงเรียน

ประการที่ห้า กลุ่มผู้ปกครองที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก เพราะมีพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรน้อย ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย และ กลุ่มผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย โดยมีปัจจัยปกป้องร่วมกัน คือ ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง ดังนั้นการพัฒนาผู้ปกครองนักเรียน 2 กลุ่มข้างต้น ทำโดยการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาผู้ปกครองให้เป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองให้มากยิ่งขึ้น

168609

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป ประการแรก ควรมีการทำวิจัยเชิงทดลอง เพื่อประเมินผล
ชุดฝึกอบรมด้านจิตลักษณะ และ สถานการณ์ ของ พฤติกรรมรับผิดชอบต่อบุตรที่พบจากงานวิจัยนี้
ประการที่สอง ควรมีการทำวิจัยเพิ่มเติมเพื่อหาว่าปัจจัยเชิงเหตุใดที่เกี่ยวข้องกับการที่ผู้ปกครองมี
ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรหลานมาก ประการที่สาม ควรมีการเพิ่มตัวแปรอื่นในการศึกษาสาเหตุ
ของพฤติกรรมผลักระการดูแลบุตรให้แก่ทางโรงเรียนในกลุ่มที่ทำนายได้น้อย ประการที่สี่ ควรมี
การวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Path Analysis เป็นต้น

ABSTRACT

168609

Title of Thesis : Psychological and Situational Correlates of Offspring-Responsibility Behavior of the Guardians of Elementary School Students
Author : Miss. Suthasinee Thonglim
Degree : Master of Science (Social Development)
Year : 2005

This correlational-comparative study aimed at investigating the antecedents of offspring-responsibility behavior of the 360 guardians of elementary school students, based on interactionism model as a conceptual framework with other important theories, such as, psychological theory of moral and work behavior. Stratified quota random sampling was used to obtain the samples which consisted of 105 males and 255 females with the average age of 36 .

Three groups of independent variables were 1) four situational factors 2) four psychological traits, and 3) three psychological states. The offspring-responsibility behavior as dependent variable group consisted of two variables: learning promotion behavior, and burden diverting behavior towards school. Most of questionnaires were in form of summated rating scales, with reliability range between .66 to .88. Six hypotheses were analyzed both in total sample and subsamples. There were five important research results.

First, guardians with good relations with their offspring, receiving more support from family, and reporting easier to contact school were the ones who reported more learning promotion behavior, and less burden diverting behavior towards school than their counterparts. These results were especially found in guardians of male offspring. All four situational factor could predict these two behaviors with the range of 16.5% to 49.3% with the important predictor of good relation between guardian and the offspring, and easiness to contact school.

Secondly, guardians with good mental health, high psycho-social adjustment, and high future orientation and self-control reported 1) more favorable attitudes toward offspring-responsibility behavior than their opposites. This result was found in total sample. 2) high

believe in internal locus of control related to child rearing than their counterparts. This result was especially found in guardians taking care less number of offspring, and guardians of first born offspring. and 3) more learning promotion behavior than their opposites. This result was found especially in guardians with more income. Moreover, four psychological traits could predict these two behaviors with the range of 8.4% to 46.2% with the important predictor of future orientation and self-control.

Thirdly, guardians with more favorable attitudes toward offspring-responsibility behavior, more favorable attitudes toward their offspring, and high believe in internal locus of control related to child rearing reported more learning promotion behavior, and less burden diverting behavior towards school than their counterparts. These results were especially found in guardians of female offspring. Furthermore, all three psychological states could predict these two behaviors with the range of 15.0% to 43.0% with the important predictors of favorable attitudes toward offspring-responsibility behavior, and favorable attitudes toward their offspring.

Fourth, all 11 predictors could predict 1) learning promotion behavior between 26.4% to 45.7%, with the important predictors of good relation between guardian, support from family, and the offspring, future orientation and self-control, and family duties. and 2) burden diverting behavior towards school between 29.5% to 59.3%, with the important predictors of good relation between guardian, knowledge of child development, future orientation and self-control, believe in internal locus of control related to child rearing , and easiness to contact school.

Fifth, two at-risk guardian groups with less offspring-responsibility behavior were guardian with low income, and guardians with less education. Protective factors of these two at-risk groups were good relation between guardian and their offspring, and high future orientation and self-control.

Recommendations for future studies. First, experimental study should be conducted to test psychological and situational training modules based on the results from this study. Secondly, research on antecedents of good relation between guardian and their offspring is still in needed. Thirdly, other factors should be employed as the possible antecedents of offspring-responsibility behavior especially for groups of guardians with low predictive percentage in this study. Finally, other analysis approaches, such as, Path Analysis should be employed in the future studies.